

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Ó-vár. Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. Vasárnap, Szerdán és Pénteken. Ára év-nyelre 3 ft o. é. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál beszedtetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Torda, okt. 5-kén.

Béke-e vagy háború? (II.) A constituant egyik ülésében Mirabeau mondotta: „A nagy moral megölte a kis moral-t.” Ezen phrasist, mely az európai politika vezetését századok óta jellemzi, azóta ha a francia államférfinak, minden alkalommal el kellett, el lehetett volna mondania, mint elmondotta koronkint a római forumon idős Cato: ismeretes „Carthaginem esse delendam-ját.”

Európa megtámadott politikai rendszere a 30 éves elv-háborút bevégezett vestphaliai béke eredménye. A lefolyt két század alatt a népjogok eszméje nagyra nőtt ki magát, míg a politikai rendszer épületét ennek építője, az európai diplomácia, az idő romboló hatalma ellen védeni annyival inkább nem tudta, mert az épület alapja időszaki érdekek homokjára volt fektetve.

Kétségteljesen van ezen nevezetes békének egy-és más előnye: miszerint az anyagilag meggyőzgetett hierarchia uralmát szűkebb határok közé szorítván, a hosszuközdelemben ellankadt hitpártok gyűlölségét kihűtötte, és annak érzetében, hogy a közös kimerültségben, egyik állam és párt is a másikat meg nem semmisíthette, az európai államrendszer szűkségességének eszméjét, s az európai államok egymásba folyó érdekeinek kímélete iránti elmeletet költötte föl.

Ámde ugyan ekkor a hidegen számító politikának egy szélesebb mező nyílt meg, és ezzel az európai diplomácia megkezdte sakkjátékát: miszerint Európa még önállóságra nem felelt népeit, mint holt tömegeket mozgatta.

Az osnabrück-münsteri békeokmányok, mint melyek a vestphaliai békekötés határozmányait foglalják magokban, nem is terjeszkednek tovább Németország egyházközi viszonyainál, mivel a „háborúban résztvevő több hatalmak jogait kétségbe vonni arra nézve, hogy ezek hatalomkörükben önkényük szerint ne kormányozhassanak, méltányosnak nem tartották. Sőt Németországban magában sokáig nem tudtak fölemelkedni a vallásos polgárjogok, és nép lelkiismereti szabadságának tiszteletéig. A népek harcoltak, vérzettek; főleg Németországban, mely a harc színteréül szolgált, számban annyira megfogyatkoztak, hogy a népesség $\frac{1}{3}$ -ára süllyedt, s a borzasztó requisitói által, minthogy a háború által tápláltatott, rendkívül elszegényedett: de szavuk nem volt; nem is lehetett, minekutána el-eldarabolva egyik vagy másik uralkodóház birtokába adták.

Igy végre a szűkebb önzés kicsinyes indokai szülték az emberiség ellen elkövetett legnagyobb hibákat. „A nagy moral megölte a kis moral-t.”

Nem akarunk itéletünkben igazságtalanok, nézeteinkben elfogultak lenni. Elismerjük: szelleműs fejedelmek s miniszterek egyetmást tettek a tudományok felvirágoztatására, s az anyagi jólét előmozdítására. Nagy Péter, II. Friderik, II. József nagy részben koruk jóltevő nagy emberei korukban az eszme képviselői voltak. Ámde a hatalmi politika kölcsönös viszonylataiban eléggé megmutatta: hogy a 18-dik század vége felé divatba hozott philanthropicus nézetek is inkább csak pirosítól szolgáltak, hogy Európa rut arcát eltakarják.

Ne csodálkozzunk ha a harmincz éves elv-háboru után az észak-amerikai szabadságháboru és a 89-diki nagy forradalomig területi nagyobbitások érdekében, — mint XIV. Lajos háborúi — folytatott vagy örökösödési háborukat, minők a spanyol és osztrák örökösödési háborúk, — vagy olyakat látunk, melyeknek szülő okai régi antagonismus, és előbbi békekötések határozatlan határozásai, — mint a hét éves háboru, melynek oka Canada partjain született: a spanyol örökösödési háborut bezárt utrechti congressus, s erre következett békekötések, Angol- és Frankhon észak-amerikai birtokaik határait ezen általános kifejezéssel „régí határai szerint” körvonalo-
lozván, az innen megújult viszály következtében Anglia, Porosz, s Frankhon addigi politikája megfordításával osztrák részre állott; és a háboru ismét

dühösön és véresen kitört, s folyt hét évig a nélkül, hogy a népek sorsán valamit lendített volna.

Ámde az emberiség szent érdekeit sértő ez állapot csak addig tarthatott, míg a heterogén népelemek, melyeket a kormányok történelmi fejlődésük tekintetbe nem vételével, a politikai egység különböző, természetellenes formába öntöttek, ezen sorsba türelmesen magokat beletalálták. Mihelyt néptömegek emelkedtek a hatalom színvonalára s ezzel a közvélemény, egy új hatalom emelkedett föl, az államok politikai egyensúlya elvesztette eddigi jelentőségét; a diplomácia saját államaiban, hol tömegek, és gépek helyett akarattal s tetterővel bíró népeket talált; melyek jogaikat követelik vissza, s minden lépésnél akadályozólag hatottak.

Ezzel a százados elv-háboru elkezdődött, s titkos és nyílt küzdelmekben tart a mai napig.

Ezen háborut sem a fegyver hatalma nem volt képes elnyomni, sem a diplomácia azon újabb műve, mely a „jogosság, béke és keresztényi szeretet” jel-szavai alatt Jézus Krisztus mint legfőbb souverain nevében a szent szövetséget alkotta, ellentállani. Csakhamar ugyanis kitűnt, hogy az új politikai evangéliom nem egyéb mint a gazdag emberről mondott példabeszéd, ki Istent szolgálni, s kincseit megtartani egyszerre kívánta. A szent szövetség alkotói ezáltal legalább is a bécsi congressuson, s második párisi béke által megállított viszonyokat mint békeállapotot kívánták fenntartani. De a mű nem a béke magvait hordozta méhében. Miként a „Kolozsvári Köz.” hasábjain néhány hóval ezelőtt „Interventióról” közölt cikkeinkben adatokkal támogatva, nézeteinket elmondottuk: elégtelenség, nyugtalanságok, fölkelések, forradalmak, congressusok, s ezek következtében a fennállónak fenntartására fegyveres intervenciók gyorsan egymást után Európá csaknem minden államaiban bekövetkeztek.

A küzdelmet úgy látszott az „interventió, vagy non interventió” elve győzelmének kellett egyik vagy másik részre eldönteni. A beavatkozás elvével kísérlet, Lengyelország első felhasználása óta mostanig tartott. Eredményének minőségéről a fölemlített viszonyok, s Európa helyzete tesznek tanubizonyságot. Most „a non interventió” elvének életbeléptetése következett be. Anglia kormányja közelebről nyíltan kimondta az általa már régebben is pártolt, de az ismeretes európai viszonyok között nem érvényesíthetett „non interventió” elvét; sőt ennél többet is. A francia császárszinten ezen elv mellett nem annyira beszél, mint hallgat, s nagy hatalma súlyával fölötte örökösödik. Victor Emanuel interventiója az egyházi államok kérésére, úgy tekintetik, mint az olasz nép fölkelése az idegen zsoldosok ellen. Így Olaszországban a népjogok diadalát csupán egy körülmény semmisíthetné meg. Ez pedig nem a dictator és premier közötti viszály, melynek felkapott híre némelyeknek éppen nem kellemetlenül, míg sokaknak oly rémesen hangzik, melyben ha volna is valami, az úgy további fejlődését nemcsak hogy nem akadályozza; sőt valószínű, hogy egy gyorsabb evolúciónak magva rejlik benne. Hol az úgy által ihletett meggyőződés vezet a nagy embereket, a szenvedély s eltérő nézetek csak alárendelt érdekük. Minden árulás oly emberek által történt, kiknek elveik nem, kiknek csak érdekeik valának. Bármiként álljon azonban ezen nem mélyen gyökerezhető viszály: az olasz nép alkalmasint csupán önmaga semmisíthetné meg, ha bizonyítulna, hogy szabadságát meg nem bírja.

E közt az elv-háboru oly stadiumra jutott, hol meg nem állapodhatik. Tehát akarva, akaratlanul előre kell menni. A nagyszerű küzdelem alternatívájául előttünk, mely úgy hisszük, a multak tapasztalatain, s a jelen alapján a közel jövőnek hű képét adja. (Vége köv. a jövő számban).

A háromszéki gazdasági kiállítás. E helyesen választott czélra alakult s őszinte jó indulattal és tapintattaljes belátással vezetett egylet mindig jó eredménnyel működik az emberiség javának előmozdítására.

Igy tűnt fel ez Háromszéken is ezen évbeli szeptember 30-kán.

Ugyanis: az erdélyi országos gazdasági-egylet elhatározván, miszerint ez évben Háromszéken rendeződjék gazdasági kiállítás, a háromszéki fiók-gazdasági-egylet nézete szerint helyi körülményeinkhez képest jutalmazandóknak kimutatott gazdasági és iparcikkre a tisztelt erdélyi országos gazdasági-egylet maga pénztárából nagylelkűen igen szép pénzüszveget ajánlott fel. — Nem késett a háromszéki fiók-egylet megragadni a jó alkalmat, maga részéről is jutalmakat tűzött ki, s erőlyes közreműködés által megis tartatott a kiállítás folyó évi szept. 30-kán Kézdivásárhelyen. Bár e hon sorsa által érdekelt minden ember látta volna ezen kiállítást!!

Háromszéket Erdély legjelentékenyebb vidékei közé lehetett számítani minden tekintetben, de hogy a gazdasági téren s iparosság tekintetében is éppen olyan kiváló nagy erőik legyenek benne rejtve, azt képzelné alig lehetett. Gabonaművek nagy mértékben voltak képviselve, szebbnél szebb rozsa, árpa, törökbuza, borsó, lenese s minden egyéb, és legszebbnél is szebb búzák voltak, olyanok, hogy számításunk szerint a két magyarházaiban párja nincs, midőn a mi mértékünk szerint kis vékaja 33 $\frac{3}{4}$ fontot nyomott. — Volt kerti vetemény sok és olyan, hogy bizony akármelyik tanult kertész dicsekedhetné vele, — és volt gyümölcs hihetetlen sok, szép és nemes faju, — tökéletesen ért szőlő kertből és hegyből, görög, sárga, disznódinnye, mind igen szépek.

Iparcikkékből: itt termelt selyemből készült igen szép szövet, gyönyörű gyapjú szőnyegek himesen, mindenféle fej-tős és fejtér, sima s himes szövetek, — egy vékánál több lisztből sütött egy darab kifli, jó nagy asztal süteményből s mézes pogácsa sok darab, akkorak, hogy egy 15 éves fiú csakugyan emelhetne hozzá, hogy a szomszédba szállítsa. Volt itten találmány zsendelyszeg-vágó gép, kézi vízipuskák, csaknem mindenemű vasekék; különösen a Fülel gyárból olyan derek eszlőgép, vasekék s más gyári készítmények, hogy ritkítja párját.

Marhák is kitűnőek állítottak ki, ahoz ért idegenek az eddig rendezett kiállításokon látottaknál többre becsülik az itt kiállítva volt ló és szarvasmarha serget és a kitűnő nagyságu többnemű sertések között különösen egy verhegyes barna szőrtü ridég göje (kocza) akkora volt, mint egy jókora két éves borju, ez igazán ritkaság volt. De igen sok volna mindent elmondani a mi jeles kiállítva volt; azokat említjük meg tehát csak, mik jutalmaztattak; még pedig:

I. Termények közül. A) gabona - neműekért. 1. Buzáért: Dálnoki Lázár Mihály 2 darab aranyat (visszaadta az egyletnek). Eresztvényi Antal és László 1 db a. (visszaadták). Budai Ferenc 1 db a. Geréb László 1 db a. — 2. Rozsért: Alba András 1 db a. Báró Henter József 1 tallér (visszaadta). Csia Antal érem. — 3. Árpáért: Hadnagy Albert 2 db a. Eresztvényi Antal és László 1 db a. (visszaadták). Szentiványi Ignác 1 db a. (visszaadta). B) Kapás növényekért. 4. Törökbuzáért: Kónya Miklós 1 db a. (visszaadta). Gyárfás Lajos érem. 5. Pityókáért: Sándor Albert 2 db a. (visszaadta). Aeschl Frigyes brassói, 1 db a. (visszaadta). — C) Takarmány magvakért: 6. Luczerna magért: Eresztvényi Antal és László 2 db a. (visszaadták). Egyik takarmány magokért ugyan Eresztvényiek érem. D) Kerti veteményekért: 7. Káposztáért: Mihácz Elek 1 db a. Hagymáért: Orbai Mihály 1 tallér. Czeli I. Brassóbeli érem. E. Gyümölcsért: 8. Zathureczky István 2 db a. (visszaadta). Kőncezi Ferenc 1 db a. (visszaadta). Vajna Dénes 1 db a. Ferenczi János eszper 1 tallér (visszaadta).

II. Állatok közül: 9. egy éves csikóért: Geréb László 2 db a. (vissz.) Zathureczky Ferenc 1 db a. (vissz.) Cs.-sz.-Mártoni Rády Ferenc 1 db a. Jakó Pál érem. Damokos Antal érem. Két éves csikóért: Baka Mihály 1 db a. (vissz.) 10. Tehénért: kettős borjuval Csizsár János 2 db a. Jancsó Sándor 1 db a. Zakariás Kristóf 1 db a. (vissz.) Fejős bivalért: 2-od rendű díjt Jancsó Sámuel 1 db a. 11. Egy éves bikáért: Déva József 1 db a. Két éves bikáért másodrendű, Imecs Miklós 1 db a. (vissz.) Harmadrendűt Nagy Lászlár érem. 12. Fejér nyöstény báránnyért: Szász József 1 db a. 13. Fekete nagy kosért másodrendű, Ujvárosi Ferenc 1 db a. (vissz.) 14. Fejér nagy kosért Vajna László 2 db a. (vissz.) Másod rendű Vajna László 1 db a. (vissz.) 15. Két éves kanczáért: Pető Károly 2 db a. Nagy Lászlár 1 db a. (vissz.) 16. Két éves kanczáért: Bálint József 2 db a. Nagy Lászlár 2 db a. (vissz.) 17. Pár ökörért: Farkas József érem és 4 db a. (egyét visszaadott). Damokos Antal 2 db a. (egyét vissz.) Eresztvényi Antal és László 1 db a. (vissz.) 18. Négyes fogatu szántánál kipróbált lóért: Tamó András 4 db a. Kettős fogatu lóért, kittingő, Kovács Izra 2 db a. (vissz.) Kovács Áron 1 db a. (vissz.) Ló futtatásért: 19. 1-ső futtatáson első díj Mihácz Elek 10 o. é. ft. másod díj Vítályos László 5 ft (vissz.) 2-dik futtatáson első díj Benkő Dániel 10 ft. második díj Fodor Gáborné 5 ft. 3-dik futtatáson első díj Bartók Gergely 10 ft. második díj Tót Samu 5 ft (vissz.) 4-dik futtatáson az előbbi hat nyertes közül 1-ső díj Vítályos László 60 ft. 2-dik díj Mihácz Elek 30 ft. (öt forintot visszaadott). 20. Méhért: Gödri Ferenc 2 db a. (egyét vissz.) Perdi Mihály 1 db a. Mátyás Mihály 1 db a. 21. Majorságért: Báró Szentkreszt Zsigmond 1 db a. (vissz.) Tuson János 1 tallér (vissz.)

III. Iparcikkékből, gazdasági eszközökért. 22.

Muntlisztért: Frank József brassói 2 db a. Máté Mihály f. csernányi 1 db a. Nagy István márkosfalvi 1 tallért. 23. Arpakásért: Frank József brassói 2 db a. (vissz.) 24. Mézes pogácsért: Szűcs Sámuelné 1 db a. (vissz.) Jancsó Dánielné 1 tallért. Kovács Imréné 1/2 tallért. 25. Kenyérért: Jancsó Leopold 1 tallért (vissz.) Mészáros Józsefné 1/2 tallért. Dézsi Dánielné érmét. 26. Vaseke: Kovács András vásárhelyi gyárnok javított Vidasféle 4 számú ekéért 4 db a. Kovács András 2 számú Juliféle ekéért 2 db a. (egyvet vissz.) Vég Antal, felső-csernányi 1 db a. 27. Deszkáért: Papolezi Imre Mőses érmé, 1 db a. (vissz.) 28. Szitaért: Körösi Csórja Istvánné 1 tallért. 29. Vessző kosárért: Áfra Antal 1 tal. 20. Selyemszövetért: Perdi Mihályné 1 db a. Fejtőszövetért: Kőnezei Kata f. torjai 1 tal. Szőnyeg-szövetért: Pünköszt Sándorné érmé. 31. Posztóért: Spiridon Dimian bereckzi 1 db a. Imre Mőses 1 tallért (vissz.) 32. Tégláért, cseréptért: Tót Sámuel 2 d. a. (vissz.) 33. Kittenő gyári cikkekért, Filiei gyár érmét. 34. Br. Szentkereszty Zsigmondné, gróf Haller Anna urasszony díját. Székely szövetért 1-ső díj Sz. Katolnai Eleké. Ignáczné 1 db a. 2-ik Kovácsnai Vajna Klára 1 tallért. 3-ik Zagoni Földes Bálintné 1/2 tallért. 35. Gróf Bethlen Farkasné gróf Teleki Rosalia urasszony díját. Kittenő lenért: Kónya Miklósné 1 db a. Solyom Ádámné 1 tall. Fülöp Sándorné 1/2 tall. 36. Gróf Mikes Etel kisasszony díját. Kittenő kenderért: Kolombán Károlyné 1 db a. Becz Sámuelné 1 tallért. Győrbő Zsigmondné 1/2 tallért. Ezeket kívül dícsérő oklevélre igen sokan érdemesítették magukat.

Egy pillanatot vetve még a már kezdeményezésében, ágazataiban s eredményeiben ismert kiállításra, el lehet mondani, hogy az erdélyi országos gazdasági-egylet vetélkedhetik akármely más közhasznú intézménnyel, sőt menyiben e gazdaság mint az anyagi élet első szükségéi ellátásának eszköze közvetlenül hat s nyújt kézzelfogható hasznát az ország minden népeinek, aligha nem első helyen áll; azért hisszük, hogy Háromszék leges gazdaközösségének szíve érzelmét tolmácsoljuk, midőn újítjuk azon ösztönet, mit az országos gazdasági-egylet s annak legmagasabb hazafui érzeltet bíró nagybírója elnöke irányában gyűlésileg is annyiszor kimondott; s legnagyobb polgári kötelességünk teljesítjük, habár eredménytelenül hangzanék el felhívásunk, midőn felkérünk most s erőszakolunk mindenkit, kinek pár forintja megtakarítható van: áldozza azt az országos és fiók-gazdasági egyletre, mert higgadt megfontolás után senki se lesz, ki át ne látná, hogy ezen pénzt minden egyébnél hasznosabb helyre teszi.

A kiállítás helyisége jó volt: a piacon körül minden a szabadban; jó hogy szép tiszta idő is volt a kiállítás ideje alatt. A k.-vásárhelyi előjáráság lelkesen fogta fel az ügyet és méltánylást s köszönetet érdemlő szorgalommal járt el a kiállítás rendezésében s a kezdeményezés nehézségeit nagy részben legyőzte, és ha van köztőlők több is, ki semmit se láthatott, például olyan műtérből mint a cséplő s szőregépe is volt, jövőre megtanulja, miszerint ilyenforma dolognak elkülönített hely kell, hogy így a gép szabadon mozoghatson és százszorta több kíváncsi néző tisztában s kényelmesebben láthasson.

Sok lelkes hazafi vitt szellemi s anyagi áldozatot s hozott vissza jutalmul közméltánylást és mindennél inkább jutalmazó öntudatot; és ezek sorába tartoznak azok is, kik a nyert pénzbeli jutalmakat nagylelkűen visszahagyták a sepsi-sz.-györgyi fiók-egylet számára, ezeknek neveik láthatók a jutalmazottak névsora között, ott igen sokszor két testvérgazda neve is fordul elő; ha a közvélemény őket jó gazdálkodásokért már is ki nem emelte volna, az eredmény most eléggé tanuskodik rólok. Ugy kellene mint fennebb is említett, hogy emeltesse ki azok becses nevei is, kik a mostani viszonyok közt is készek voltak jeles pépekkel s gazdasági s iparterményeikkel annyira gazdagítani a kiállítást, de minthogy igen sok tért foglaltak el, legyen elég azo: sok mások által is bevallott meggyőződésünk kijelentése, miszerint a székely nemzet valóságilag életrelvő, midőn parányi földéből a rendes szükségleten feljúl kényelemhez tartozó cikkeket is képes elévázsolni; éltesse Isten, hogy versenyezhesen a világ bármelyik művelt nemzetével.

Sepsi-Szt.-Györgyön okt. 5-én 1860.

Báró Szentkereszty Zsigmond
egyleti elnök.

Demeter József
id. jegyző.

*Néhány szó dézsi és magyar-láposi rágalma-zóimhoz! A történetben gazdag Kővárvidéknek, azon egyik legvadregényesebb vidékéről írom e sorokat, mely a pré-lukai és blósi óriás gránitsziklák által elzárva mind a déli mind a nyugati civilisációtól, tudományos műveltsége csakis az egyetlen „Gazetta” sorain tengődik, s politikai ügye-segkének inkább a tapasztaláson alapul. Ha a tapasztalás más-kép nem szólana, azt hinné az ember, hogy a rágalom csakis a zajosabb világban üzi játéka, azonban az a művelt vi-lágtól eme szirtfalak által elzárt Kővárvidék legegyszerűbb román falujában Kápolnok-Monostoron is megtalál sértő ful-lánkjával.

En egyszerű román ifju, a szamosújvári gör. kathol. iskolának még egyszerűbb papnövendéke, az iskolai szün-időt nyugalomban élvezendő, alig érintett lábaimmal a kő-szöbűt, hol legelőbb rendült meg bölösöm fája, rögtön ve-szem emez egész valomat megdöbbszentő izenetet egy dézsi tekintélyes irodalmi férftól: „Pap Sándor ne bujto-gasd az oláhok at,” és abból fájdalommal alig panaszo-lom el a vidék lelkesebb fiainak, szeptember 2-án történe-tesen megjelenek a sztojki fürdőben, tanakodunk baráti résztvevő nyílt kebelrel, hogy a magyar-láposi csekély jü-vedelmű ev. ref. imaház beldisznisít költségei fedezésére, igen célszerű lenne egy tánc-estélyt rendezni, s egyszerre hazaérkeztemmel Sztojkan tartott ebéd alkalmából azon vád alá esem, hogy forradalmi eszméket nyilvánítottam volna ottan.

Ezen két egymással ellenkező irányu rága-onra nézve saját személyem, nemzetem, és hön szeretett

honom érdekében, mely csecsemőkorom óta mostanig-nékem is ép oly anyai szeretettel nyújtá. tápemplőt, mint a hon bár-melyik büszke nyelvű s nemzeti fiának, egész ildommal felelek: 1-ször a dézs. gyanúsító izenetre.

Valójában sokáig gondolkodtam, hogy vajon ama jeles író és barátai Dézsnek melyik utcaszeglétéről kapod-ták föl ama hírt, a mi őket azon izenetre ösztönzé? „Szél fuvatlan nem indul” szokták mondani, tehát ezen vádnak is valami okának kell lenni. Ugy van, ezen vád bizonyosan azon közhírekre alapszik, melyek nem tud-hatni minő rossz indulatu embertől, de csakugyan tagadhat-lanul nemcsak itt Kővárvidéken, hanem a Rettvezáttól a Czirbesig mindenütt, július hó utolsó felében, tehát éppen azon időtáiban, midőn minket oláh diákokat (mint szokták mondan) hazabocsátották, szét kezdett terjedni. E hír az volt, hogy az oláhok le akarják gyilkolni a magyarokat.

Ezen rémes hírt még ijedelmesebbé tette a román if-juság, diákság és papnövendékeknek hazabocsátatása ál-tali mozgósítása, jövése, menése, s azon eddig soha nem látott és hallott különös jelenet, miszerint a román diákság még magyar házak és tirsalgási körökben is elég merész volt szabad lélek, nyílt és hó kebelrel felszólalni nyelve és nemzetisége érdekében, s hős Hunyadiat románnak, a pallos alatt elvérzett Lászlót, és a magyar nép büszkeségét, az igazságos Mátyást román ivadéknak*) nevezte, és Mihály vajda képét büszkén vitt szőlő lakába.

Mindezen ártatlan, román papság és deákságtéle moz-gási jelenetek a szamosújvári püspökségből, Kővárvidék és Máramaros felé legelőnkebben Dézszen vonultak keresztül. Így terjedhetett ama sötét hír.

Es már nekem azt kell hinni, hogy azon tisztelt férfi és barátai, ezen valóban nevétséges kűtfőből szívták ama hozzám intézett laconikus szavakat: „Pap Sándor ne bujto-gasd az oláhok at.”

Tisztelt honfitársak! 12 esztendő sok szép idő, és ma a román is azt doloja mit a magyar: „H a z á d n a k rendületlenül légy h i v e o h r o m á n .” Boru sötétlik az 1848-ik éven, de az elvérzett testvérpolgárok sirján ma a két nemzet testvéries szeretetének örök békepálmája virít.

Való az, hogy a román mindenki felett papjának leg-inkább hiszen, de azt bátran irhatom, hogy e népet a sok éves tapasztalat oly politikai fejlődésre emelte, hogy nem csak én, egyszerű papnövendék, de álljon elő Cicero vagy Socrates, felbujtogatni a több testvérmemetek ellen e né-pet, és ez halált szavaz fejére. Valamint azt is irhatom, hogy az oly szellemi antimagyarizmus-féle cikkek, mik néha némely lapok hasábjairól guggolnak, csu-pa elfogult magányúzetek, de Istenem ez nem a román nép szelleme.

Mindezeket előre bocsátva, sajnálatommal nyilvánítom, hogy vannak kik az erdélyi román népet felbujtogatható bárgyúnak képzelik: másfelől engemet holmi utczakandik szobhajszása után, szeretve tisztelt honfitársaim előtt a buj-to-gatás ocsmány pellengérére tettek ki.

Féltre tehát az ily agyregmes sötét képzelődésekkel, a román szereti honát, s annak minden gyermekeit, nyelv, nemzet és valláskülönbőség nélkül. A mi pedig saját sze-mélyiséget illeti, az én iskolám s tanítóim sarkitana éppen az mi Krisztusé: „Isten, magunk, s emberársaink szent szerelme,” és én e tudomány felkent tanítványának ismer-magamat.

Tegyek tehát rágalmazóim balmellőkre jobbkezőket és mondják: „mea maxima culpa.” 2-or Magyar-Lá-posi rágalmazóimnak.

Uraim! csak azért hogy román papnövendék vagyok, nem ilyen, amolyan vízhozta arme reiserder vagyok; e hon-nékem hazám, hazámban hazám van, hazám előtt áll az ősmagyar nemesi jelvény a 3 szilva, hazámban szeretett ha-rátim, rokonim; hazámban kedves anyám s testvéreim van-nak; szóval én testestől, lelkestől honfi vagyok: az igaz, román, és nem magyar; de ez ma már a becsület szabta emberjog törvényei szerint semmi különbséget sem tesz; legalább előttem nem — Isten engem úgy segéljen!

Es most már azt kérem, hogy én, kit minden érdek mi csak lehet e világon, hazánkhoz köt, megfontolt józan észszel, lehetek-e oly kifecsozódott forradalmi eszméjű ka-landor, ki saját hazáját, házáát, és minden kedveseit inség s nyomorral akarja elárasztani?

Isten őrizzen, nem én vagyok forradalmár, ki naponta kétszer imádkozom fejedelméért, hazámért, s annak min-den gyermekei boldogságáért, hanem ti okoztok izgatottsá-got és elégtelenséget, ti árszotok hazám földén inséget és nyomort, rabbságát a hazugság ördögének.

A forradalom mindent feldúl, elperzsel és legyilkol nem lehet hát, és nem szabad nekem ily eszmékkel birnom, kinek hazám van, nekem a honban törvényes rendet, békét, s a polgárjogok felett örökös erős és hatalmas fejedelmet kell obajtanom.

Az én politikai hitvallásom beleolvad örökre, hön i-östörténelmünk ama magasztos hitvallásába: „Életünket és vértünket, királyunkért, hazánkért!!!”

Ezeknek megczafolásával tartoztam saját személyem, nemzetem, és hön szeretett honom érdekében; ezeket kérem egész alázatossággal, becses lapja hasábjai közé fölvenni; és még más becses lapok tisztelt szerkesztőit is a lapjok-bani átvételre, kéri: Kápolnok-monostor, okt. 6. 1860.

K.-monostori Pap Sándor,
szamosújvári görög-katholikus papnövendék.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A „Wiener Zeitung” következő közlést hoz:
Ő cs. kir. Apostoli Felsége f. évi okt. 6-ról kelt leg-felsőbb határozatával legkegyelmesebben helybenhagyni mël-tóztatott, hogy a nép számára könnyebbités s a hatóságok

*) Egyébíránt gr. Teleki „Hunyadiak”, című nagyszerű munkájában határozottan be van mutatva, hogy a Hunyadi nemzetség magyar volt.

számai ügyfolyam-rövidítés végett, a folyamatban levő se-reg-kiegészítésnél: 1) Valamely főlzabadtandó egyén atyja vagy nagybátyjának, a sereg-kiegészítési törvény 13. §-ában, a katonaság alóli fölmentés föltételei közt meghatározott életkora 70-ről 60 évre, s az e mellett tekintetbe nem jövő testvér életkora 15-ről 18 évre változtatassék át. 2) Hogy az ezen törvény 21. §-ában foglalt főlzabadtatások az ott megállapított föltételek alatt, az elosztható gazdaságok bir-tokánál is megengedhessenek; ha az ily gazdaságok ele-gendők egy öt személyből álló család éltartására, a nélkül hogy az ily jüvedelem négyszeres összegét tulhalad-nak. 3) Hogy a sorsbuzást a katonaaállításól külön lehessen választani. (A seregkiegészítési törvény 29. s 34. §-ai.) To-vábbá a hivatalos utasítás határozataira vonatkozólag követ-kező könnyítéseknek lesz helyük: a) Hogy már azokat is köztudomásúlag nem alkalmasnak lehet nyilvánítani, kik 56 bécsi hüvelyknyi mértékű tűnek meg. b) Hogy az oly külföldi oktatási-intézeteknél tanulók, melyek Ausztriára nézve állam-érvényes bizonyítványokat állítanak ki, a kato-naság alóli fölmentésre vonatkozólag a belföldön tanulókkal egy sorba helyeztessenek. c) Hogy a vegyes fölmentési bi-zottmányok mind azokat kimustrálhassák, kik a minimal-mértéket nem ütik meg; mind azokat, kik oly testi hibák-kal bírnak, melyeket a nem orvosok is könnyen felismer-hetnek.

Ez azonban csupán az oly katonaköteles egyénekre vonatkozik, kik más okokból már a nélkül is megjelennek egy ily bizottmány előtt. Bécs, okt. 7. 1860.

— Gyász-hír. Ugron István maga, gyermekei: Ju-lia, Sándor, neje Kendefi Róza, Kata, férje cs. k. tábornok Aubin Károly, unokái, ugyszintén a testvérek és rokonok nevében levert szívvél tudatja, hogy életvénének 40 éves hü társát, az illetőknek felejtethetlen jó édesanyját, a forrón sze-retett testvér nagyercei gróf Tholdalagi Katát folyó okt. hava 10-dikén délelőtt 9 s fél órakor a halál ki-ragadta karjaikból. Már évekket ezelőtt jelentkezett azon győgyíthatlan nyavalya, mely huzamos és kínos szenvedé-sekkel emésztette fel a 60 évre terjedt becses életet. Az idvezült teljesen megérdemelte övének szeretetét; mint pél-dás jószágú néhai anyjának méltó leánya munkás napjában a női erényeknekörnyán az Isten akaratján megnyugó kereszténynek, végpillanataiban az Urban bizó vallásos lé-leknek példányképe gyanánt áll övéi lelke előtt. Élete ál-dás volt, áldott emlékezete!

A közfelfekvő gyalui havasokról pár nap óta a tél vicsořitja fogát felénk. Az ormokon fehér hősüvegek vil-lognak, s ez oly különös látvány, ha az ember a meleg ősz napfényen a monostorutczában vagy a sétatéren végig-megy, a hol kivirágzott gesztenyefákat és rügyező borostya-nokat láthatni.

— Mai számunk mellett megy szét Demjén László szorgalmas könyvtárusunk hirdetése a nemzeti fejedelmek arczképe iránt. Az arczkép-csoportozat a szerint van össze-állítva, a mint azt a szegénységben nem rég itten elhalt Magyar Lajos hazánkfia állítá össze, csak hogy az arczké-pek Barabás esete finomítottá, és a kömötszet, s egész kiállítás sokkal díszesebb. A képek összeszerzésének s ösz-szeállításának, egy szóval összerakásának érdeme a Ma-gyari Lajosé marad, s a szegény nyomorban, és elteledeve elhalt festész emléke iránt tartozó kegyeletnek tartottuk vol-na, hogy neve ez utáldolgozásban megemlíttessék, a mi pedig nem történt.

— Dr. Gőrgen, kinek döblingi intézetébe nagy Szé-chenyinket szerencsétlen csillagzata vezérlette, f. hó 7-ikén élte 46-dik évében meghalt Badenben.

— A „Kerti Gazdaság” 38-dik száma jegyzékét közli azon gyümölcsfa-csemetéknek, melyek a magyar ker-tészeti társulat r. palotai kertjében folyó év tavaszán nemesít-ve, e folyó őszszel 1-4 láb magas páldányokban el-adatnak. Különösen van szokott pomolog nevekkel ellátva: 2770 darab almafa-csemete 331 fajban, 2286 darab körte-csemete 344 fajban, 1104 darab őszibarack-csemete 44 faj-ban, 910 darab kajszi-csemete 12 fajban, 484 darab szilva-csemete 58 fajban, 854 darab cseresznye s meggy 90 fajban, mintegy 800 darab diófa egy éves, mintegy 5000 darab eperfa két éves. Ara darabonként 16 kr., társulati tagok, kik éves tagsági díjakat már befizettek fele áron, azaz nyolcz krron rendelhetik meg, és ezek a nemtagok fölött elsőb-bséggel bírnak. Begyógyulási díj darabonként 1 kr., 25 da-rabon fölül megrendelésnél fele díj fizetetik. Az eperfák ára: 100 a 2 frt. Megrendelések a titkári hivatalnál, vagy személyesen a társulat csarnokában az árak előlegezésével történnek.

A pénzügyi miniszterium hivatalos kimutatása sze-rint 1859-ben 53 millió adóhátralék volt, a melyből exe-cutio utján 31 millió jött be. Az adóhátralékból esett Ma-gyarszágra és mellékterületeinél 14 millió, Erdélyre küln 1 millió 600 ezer ft; a kényszer eljárás következté-ben bejött 20 millió. Executio, zálogolás és vagyonleárolás az egész birodalomban 5 millió adófizető ellen volt alkalmazva, ebből esett a magyartartományokra szinte 4 millió, Erdélyre küln 317 ezer.

A német Gusztáv-Adolf egylet kijelentette, hogy Magyarországon ezentul csak a patensileg rendezkedett egyházközségeknek nyújt segítséget.

— Legújabb középamerikai hírek szerint, Walker, a híres kalandor, a hondurasi kormány rendeletéből, mint ha-difogoly, fölbévetett.

— Báró Sináról egy adoma kering a párisi lapokban. Báró Sina egy tehetséges fiatal festő már régibb időtől is-mervén, felszólította, hogy írjon valamit albumába. A fiatal festő ezt jegyezte oda: „Kölesönözzen nekem 100 ezer fran-kot, Sina ur, és felejtsem el örökre.” Mire Sina így felelt: „Ön sokkal szeretetreméltóbb, hogysen érdemes volna el-felejtetni, — és sokkal tehetségesebb, hogysen vétek ne volna, önnek a henylésre alkalmat nyújtani. (V. U.)

— A „P. H.” írja: Pestről f. hó 9-dikén több tanuló josefstadiba vitetett el.

— Bécs, okt. 8. A „Presse” és „Wanderer” esti lap-jai közlik: a berlini „Bank- u. Hand. Ztg.” Bécsből érkező

hiteles közlésekre támaszkodva, mint bizonyos véli állíthatni, hogy a miniszteri konferencia a birodalmi tanács többsége javaslatának lényeges részét — egyes koronaországokban rendi gyűlések alakítását, törvényhozási illetékességgel — elvetette. (A „Presse“ egyszerűen közli a tudósítást; a „Wanderer“ azonban a következő észrevételt veti hozzá: „a berlini lap kezeskedése nem látszik előltni arra elégségesnek, hogy a hírek a jelen alakban hitelt adhassunk. Az „A. Allg. Ztg.“ egyébiránt azt mondja, hogy minden kétséget, ezen ügyet illetően nem sokára meglesz oldva.“) (M. S.)

— A „M. S.“ írja: Ugy halljuk — és pedig biztos forrásból, hogy Károlyi Ede gróf, ki ezelőtt néhány héttel külföldre utazott volt, családját Ostendéből hazahozandó, vizsátérte alkalmával Salzburgban elfogott.

— Közép-Szlovénia megyéből írják, hogy m. hó 30-án Észak László Imre, a megye egyik tekintélyes embere, Szakácsban elfogott; hasonlóképen letartóztatni akarták Rácz Leopold, Pogonyi Dénes és Décsai László urakat, de ezek nem levén honn, vagy menekülven, a hatóság be fogatásuk iránt nem intézkedhetett.

— A Kufsteinban elzárt Rózsa Sándor fejére annak idején kitűzve volt 10,000 pengő forint díj kifizetése iránti rendelet már leérkezett, s e napokban fog jutalmul azoknak kifizetett, kik elfogásában résztvettek. Nevezetesen özvegy Katona Agnes — kinek férje az elfogás alkalmával R. S. által halálosan megsebesített s meghalt — 3000 forinttal; ennek Rózsa nevére szintén 3000 forinttal, továbbá az elfogásban résztvevő tanyai lakosok Király Mátyás 2000 ft és fia király Ferencz szintén 2000 forinttal, mind pengő pénzben érve; jutalmaztatnak R. J. tanyabirtokos pedig, ki bekisérni segíté, ebeli szolgálataért megdicsértetett.

POLITIKAI HIREK.

— Turin, okt. 8. Miután a király a sereg főparancsnokságát átvéve, Fanti visszatért Turinba. Két piemonti dandár már benyomult a nápolyi területre. Winspeare (nápolyi követ) tiltakozott a piemonti csapatoknak a Volturno melletti csatában részvevése ellen, s hirszerint a piemonti kormánytól határozott választ kapott.

— Milano, okt. 7. A „Perseveranza“ szerint valószínű azon közlés, miszerint Garibaldi a királyt meghívta, hogy Nápolyba megérkezését siettesse s mielőbb 14,000 főnyi piemonti csapatokat küldjön oda. Genuából folyó hó 5-én egy nagy csapatszállyal indult Nápolyba.

— Róma, okt. 5. Victor Emanuelnek Anconából okt. 4-ről kelt s már táviratilag említett napirányára így hangzik: „Katonák! Meg vagyok veletek elégedve; mivel méltók vagytok Olaszországhoz. Fegyverekkel győzelmet vívtatok ki ellenségeink fölött; magatok viselte által lefegyverezték az olasz nép rágalmazóit. A legyőzettek, kiket én szabadságba helyezek, külföldön beszélni fognak Olaszországról s rólatok: miután megtanulták, hogy Isten azokat jutalmazza meg, kik neki szolgálnak, nem pedig azokat, kik a népet nyomor-gatják s a nemzetek jogait megvetik. Nekünk egy a szabadságban erős olasz monarchiát kell alapítanunk, a népek ez iránti rend s egyetértés által segélyünkre lesznek. A nemzeti sereg folyvást mindinkább szaporítandja ama di-csőséget, mely nyolcz század óta sugározza körül Savoya keresztjét. Katonák! Én átvesszem a parancsnokságot, nagyon nehezen esnék, ha nem lehetnék első ott, a hol veszély lehet.“

Persano admirál, miután Lamoriciére neki föltétlenül megadta magát, saját legénységéhez következő napiparancsot intézett:

„Mindegyik lövéssel, melyet az ellenség ellen tettek, kitüntettek magukat. A száraz sereg tanuja volt vitézségnek; ti azt utól akartátok érni. Nem egészen 3 óra alatt, 2 fregattal s 2 corvettel mindazon várműveket lerontátok, melyek Anconát a tengeri oldalról védelmezik. Bátorságotok s ügyességetek mindenkit meglepett. A fő-tábornok hadügyminiszter előttem megelégedését méltóztattott kifejezni. Cialdini tábornok, kinek stratégiai mozdulatainak köszönhető a háboru gyors bevégeződése, szerencsekívánatait küldé meg nekem. Della Rocca tábornok, ki a Pelago s Polito erődket bevéve, üdvözlését küldé nektek. Ezért éljétek kiáltok nektek, s köszönetemet fejezem ki szívem mélyéből, melyet ti jól ismertek. Isten áldjon meg titeket s királyunkat, minden olasz szívnek első szerelmét. Éljen Victor Emanuel! éljen Olaszország!“

— Turin, okt. 7. A 6-diki kamraülésben Cavour gróf Poerio kérdésre válaszolva kijelenté, mikép Garibaldi az által, hogy az Adami s Lemi társulatnak engedélyt adott Nápoly- s Sziciliában vasutak építésére, túllépett saját dictatori hatalmán s a kamra az ez iránti köteleket érvényteleneknek nyilváníthatja. Cavour egy törvényjavaslatot terjesztett elő az új tartományok számára választási törvények módosítása iránt. — Hirszerint a miniszterium a parlamenttől fölhatalmazást kérend arra, hogy az adókat az 1861. év első hónapjaira most mindjárt behajthassa.

— Turinban most a napbeszéd közép és déli Olaszország bekebelezése körül forog. Hogy mint fogja fel e tárgyat a turini kabinet, arról Cavour grófnak a parlamentben tartott beszéde eléggé tanuskodik. A miniszterium minden áron keresztül akarja vinni szándékát, e végből felhasznál minden reádszállyt, mely a cél minél biztosabb elérésére szükséges.

— Ujabbban is erősítik, hogy a szent atya főleg a francia követ előterjesztésére halasztá el határozatainak végrehajtását. Ennek erősségeit szolgál az is, hogy a sz. atya allocutiójában Franciaország csak igen csínyán van érintve, míg a szent szónok a legerőteljesebb kifejezésekben kárhóztatá Szárdinია eljárását. Állítják, miszerint Victor Emanuel, gróf Cavour s az egyházi államokban működő összes szárd tábornokok excommunicatioja is el volt határozva; azonban a francia befolyásnak ezt is sikerült visszatartóztatni, mit a francia követnek egyrészt a római megszálló hadtest szaporítására, másrészt a kilátásban levő congressusra utalással sikerült elérni. Most a római udvar be akarja várni, mily hatást fog allocutiója az általa fölhevített, s nevezetesen a katolikus hatalmakra tenni; másrészt még a hadi szerencse fordulata iránti reményről sem mondott le végkép, s seregének romjait Tivolinal pontosítja össze, egyszersmind pedig egyetértésben a nápolyi királlyal, erődíti azon utat, mely Rómából Fondin át Gaetába vezet. Ha azonban ez utolsó vonalon is ki lesz küzdve a harc, s ha a római udvarnak a congressus iránti reményei sem fognak a dolgok állására módosítólag hatni, akkor úgy hiszik, mind a szent atya elutazása, mind a fönnemlített excommunicatioja is be fog következni.

— Nápoly, szept. 30. Egy szept. 24-dikéről Casertából keltezett decretuma Garibaldinak rendeli, hogy két magyar depot állíttassék fel magyar hadcsapatok toborzása és szervezése végett Nápolyban és Messinában („N. N.“)

— Egy livornoi sürgöny szerint, Napoleon császár felelete a pápa bizonyos megkérdésére, szeptemb. 30-án érkezett Rómába. A császár Italiát illetően, szorosán ragaszkodik a benemavatozás elvéhez. Ő megígérte, hogy a rendet Rómában fenn fogja tartani. Együttal kijelenti, hogy szívén fekszik, az örök várost egy valódi olasz hatalom védelme alá bocsátani. — A „Chronicle“ egyik vezércikke, e tudósítást hitelre méltónak találja. — A Lynet Tamás legújabb találmánya szerint készült újszerkezetű vontosóvív acéllágyúval Woolwichben kísérletet tettek, s az eredmény következő volt: Az ágyú 28 font puskaporral s egy 160 fontos golyóval töltetvén meg, — 10,000 rőf, vagyis 5¹/₂ angol mérfolytá-volra vitt. Miután az angol kormány elhatározá, St. Ilona szigetét az eddignél nagyobb mérvben megerősíteni, — úgy most e végből mérnökök s tüzerek, nemkülönben 200 főnyi sorgyalóság in littatik oda Maltából. E sziget egyes erődei s a kormányépületek pedig, föld- és tengeralatti táviróvonalok által fognak legközelebb összekötötni.

— London, okt. 4. A „London Review“ egy cikkben tárgyalja az orosz és francia áskálódásokat az Al-Dunánál és Magyarországon, s így szól: „Am vivja ki Magyarország, ha lehet, a maga szabadságát saját erőfeszítései által. Anglia nem lép közbe Ausztria érdekében, de egyenesen kinyilatkoztatja Franciaországnak, hogy minden francia interventio Magyarország érdekében casus belinek fog tekintetni, mivel az végre is a rajnamelléki tartományoknak Franciaországba való bekebelezésére, s Európa keleti részén egy rakás apró királyság felállítására vezetne, a hol minden nemzetiség saját nyelvvel és természetes határaival tekintetbevélt igényelne és Törökországnak tetszés szerinti felosztást kelszíné elő Orosz- és Franciaország részére.“ („Sieb. B.“)

— A „Times“ egyik cikkében Olaszországról így ír: „Valóban kirívó ellentét uralkodik az olasz négy vezetőinek s elleneik magatartása között; Victor Emanuelnek igaza van, midőn szerencsét kíván katonáinak, nemesak azért, mivel fegyverrel kezökben ellenségeiket, hanem azért is, mivel viseletökkel az olasz név rágalmazóit — meggyőzniük sikerült. Remélhetjük, hogy oly emberek, kik ellenségeiknek ily módon megbocsátani képesek, barátaiktól sem vonják meg a bocsánatot. Ha elkeseredettséget megfeksztünk tudtak akkor, midőn hatalmukba estek oly teremtmények, kik pénzdiáj fejében kezeiket saját gyermekeik s nejeik vérében fürösztetni nem iszouyodtak: úgy ők ott, hol a közös hazáról, a közös ügyről van szó, kicsinyes provincialismusi féltékenykedéseiket visszatartani, s jelentéktelen személyes ellen-szenvöket legyőzni — elég erősek lesznek. Garibaldi, mint látszik, ismét győzedelmesen áll a nápolyiakkal szemközt. De koránsem tartunk többé attól, hogy hatalmának visszatértével, fokozni fogja igényeit, s hogy azon miniszteriumot, mely az olasz parlament bizalmát bírja, elkarhóztatja.“

— Bécs, okt. 7. A „P. Ll.“ írja: A varsói találkozás ismét báltérbe vonult, miután tudomásra jutott, hogy a francziák császára valóban európai congressust készül alakítani az olasz kérdés megoldására. Itt Bécsben egyébiránt nagyon hideg fogadtatásra tarthatna számot az arra czélzó indítvány. Ugy hiszem — mond a levelöz — az itteni kormány elhatározásainak nem vágok elébe, kö-zölvén azt, hogy itt csupán csak azon feltétel alatt fognak a congressusban részt venni, ha előbb kellőleg biztosított-nak az iránt, hogy azon congressuson Velence kérdésé semmikép sem fog Ausztria jogait sértő módon vitatás alá kerülni. Amde az meg kézzelfogható, hogy Franciaországban congressus indítványával nincs más czélja, mint rábírti Ausztriát, hogy mondjon le olaszországi bir-tokrészéről, akár pénzbeli kárpótlásért, akár birodalma területének déli határai felől leendő nagybővítésért. De Ausztria ugy politikai, mint stratégiai okoknál fogva nem állhat erre rá, sőt inkább el van határozva Velencét minden esetben tartani, mivel ellenkező esetben csak eszköz-öket juttatna ellensége kezébe, hogy bekebelezési politikáját déli Tirolra is kiterjessze.

Frankfurt, okt. 7. A mai alkotmányt illető würzburgi egyezmény csak tegnap nyújtott át Berlinben. Az e végetti alkudozások Poroszország és Ausztria közt megkezdettek.

— Utazók, kik e hó első napjaiban Orosz-Lengyelországból jönnek, csudadolgokat beszélnek csapatmozgalmakról és seregösszpontosításokról, melyek az ausztriai határok irányában eszközölsébe vétetnek. Különösen az egykori Krakó-közlársaság körül, oly kiterjedést nyertek volna ezen hadintézkedések, hogy az ottani lakosság nem kevésbé van allarmirozva. — A czár egy ukáza elrendeli, hogy Volhyniában s az orosz birodalom más oly helyein, hol a lakosok anyanyelve tulnyomólag lengyel, — a csupán lengyelül beszélőkkel a hatóságok e nyelven közlekedni tartoznak. A lengyel királyságra, hol a közigazgatási nyelv kizárólag lengyel, csak annyiban vonatkozik az említett ukáz, a mennyiben bizony-ságul szolgál arra, hogy az orosz kormány a lengyel nyelvet nem akarja, vagy nem meri úgy háttérbe szorítani, mint azt itt-ott hiszik.

— Ujabbak. — Ancona, okt. 9. A szárd király a nápolyi határ felé indult; ugyanő az olasz néphez egy manifestumot adott ki, melyben az általa követett politikát fejezi ki. A király parancsnoksága alatti csapatok ma 3 ponton lépnek át a nápolyi határon.

— Páris, okt. 10. A „Patrie“ némi tartalékkal jelti, hogy három nagy hatalmasság tiltakozott a piemontiaknak a nápolyi földre benyomulása ellen. Goyon jelenti, hogy Velletrit s Frosinót megszállotta. — A Vaticanban utazási előkészületeket tesznek: azonban a pápának az elutazás iránti határozata el van halasztva.

— A „Dresd. Journal“ bécsi levelezője szerint, Oroszország visszahívja turini követét.

— Nigra, szárd követ, Párisból Turinba érkezett, s ugyszólván szakadatlanul értekezik Cavourral. Párisból hozott tudósításai igen megnyugtatók Szárdiníára nézve. A francia császár Italia egység utáni törekvéseit befolyásával a mint csak lehet gyámolítandja; Rómát csak addig kívánja védeni, míg a pápa ott marad. — Hírlik, hogy Victor Emanuel, mihelyt Nápolyba bevonul, ott Italia királyának kiáltatja ki magát, — s aztán a gaetai udvar elleni további hadműveleteket Garibaldira bizza. — A voltturnói csata még nem döntötte el Capua és Gaeta sorsát, annyira nem, hogy e két erős hadállásnak reménye lehet magát még a piemonti csapatok megérkezése után is egy ideig tarthatni.

— A turini parlamentben f. hó 8-án megkezdődtek az annexio iránti viták. Az ellenék úgy látszik nem lesz számos. A kormány végsikerében alig kételkedhetni.

— Az „A. All. Ztg.“ írja: „Victor Emanuel Párisból kiszabott rendeletet kapott, hogy siessen Gaetát elvenni, II. Ferencz királyt elűzni, s magát Nápolyban Olaszon királlyal kikiáltatni, mielőtt a három szövetséges Varsóban értekeznék egymással, s intézkedések iránt határozának, melyekkel a végrehajtott tény láttára talán felhagyandnak. Továbbá Szerbiába, a Dunafejelemlésekkbe, Bolgárországba és Hercegovinába is utasítások mentek, melyek az ottani mozgalom — vagy mint itt mondják — a Duna-kérdés kitérését october hó végére tűzik ki. Tehát a varsói coalitóra első felelet a Dunatartományokban kitörendő forradalom lenne. Különbféle ügynökök biztos közlései szerint legnagyobb mértékben valószínű az, hogy a döntő események minden várakozáson felül gyorsan fognak bekövetkezni. A francia nép között mindinkább terjed az izgatóság, hogy Franciaország államcsíny-politikája által oda jutott, miszerint vagy egy európai 1793 által kell magát kivágnia, vagy kénytelen ismét egy 1813-ban keresnie szabadulását.“

Az „Allg. Ztg.“ írják a lengyel határszéleiről. A var-sói táborban levő csapatok — a legválogatottabb ezredek — hadilábra állítják. Ezek nagyobb része készen áll a Pruth-hoz vonulni, a mi arra mutat, hogy Oroszország készen áll minden eshetőségre a mi a jövő tavaszon magyar vagy török-földön felmerülhet. Feltűnő azonban, hogy az orosz és lengyel hírlapok töreksenek kimutatni azt, hogy egy szövetsége Ausztriával Poroszországnak az utóbbira nézve hátrányos lenne. A porosz szabadelvű sajtó teljes összhangzásban van e részben az orosz és francia sajtóval.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

Gabonák hét ki-mutatása	Tiszta buza	Elegy buza	Rozs	Árpa	Zab	Török buza
oszlák mérőnként	ft kr	ft kr	ft kr	ft kr	ft kr	ft kr
Bécs october 6-n	5 50	—	—	—	—	3 15
Prága 7-n	6 10	—	4 80	3 80	1 95	—
Pest 9-n	5 40	—	3 22	2 24	1 73	2 80
Baja 7-n	4 80	3 34	3 34	2 40	1 47	—
Beckerek 8-n	4 25	2 80	—	1 75	1 25	85
Győr 6-n	5 30	3 60	3 40	3	1 40	2 20
N.-Várád 9-n	5	3 40	3	1 50	1 25	2 10
Brassó septemb. 30-n	3 80	—	2 12	1 70	—	—
K. Fejérvár 29-n	3 60	3 20	2 20	—	1 12	1 90
Kolozsvár octob. 11-n	4 40	2 84	2 60	—	1 10	1 90

BÉCSI BÖRZE october 9-kén.

Állam-adósság.	pénzben	áruban		pénzbe	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	75.50	Ausztr. államvaspálya	257.—	258.—
5%-os metalliques	100 frt.	64.75	Nyugati vasut	180.—	181.—
Földterhermentesítések.			Pardubitz vasut	113.25	113.50
5%-os magyarországi	100 frt.	66.50	Tisza vasut	147.—	147.—
5%-os bányási, horvát és sláv	100 frt.	64.50	Déli vaspálya 60% (ex div.)	143.—	145.—
5%-os erdélyi	100 frt.	62.50	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	152.50	153.—
Sorsjegyek.			Graz-Köflachi	100.—	105.—
Trieszti db.	100 ft pp.	108.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.—	22.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	93.—	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	55.—	57.—
Budai városközség db	40 ft a.é.	37.50	Váltók (devisek)		
Eszterházy	40 ft pp.	80.—	Három hónapra.		
Salm	40 ft pp.	36.—	Amsterdam 100 boll. ft (86 ft 52 kr a.é.) 3%	113.20	113.30
Pálffy	40 ft pp.	34.—	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2%	—	—
Clary	40 ft pp.	35.—	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. értékb.) 4%	—	—
St. Genois	40 ft pp.	35.25	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3%	113.40	113.60
Windischgrätz	20 ft pp.	22.50	Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2%	99.90	100.—
Waldstein	20 ft pp.	24.75	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2%	131.90	132.—
Keglevich	10 ft pp.	13.50	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2%	52.60	52.70
Részvények.			Pénznekem.		
Nemzeti bank ex div.)	753.—	756.—	Korona	18.18	—
Hitelintézet 200 frt.	171.—	171.10	Császári arany	6.33	—
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt.	548.—	550.—	Reczés arany	6.32	—
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.	410.—	412.—	Napoleonsd'or	10.60	—
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.	150.—	170.—	Orosz imperiale	10.90	—
Budapesti lánchíd 500 ft pp.	340.—	350.—	Ezüst	132.—	—
Ejszaki vasut	1808.—	1809.—	A nemzeti kölcsön papir szelvényei	32.—	—

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1106)
1432 — 1860.

Árverési hirdetmény.

(3—3)

mely szerint folyó 1860-diki évi october 15-én délelőtti 9 órakor szabad kir. Szamosújvár városának újonnan épített emeletes piaci nagy vendéglőadója az azzal egybekötött borárulási joggal, diszesen kiállított táncsteremmel, és több rendbeli kényelmesen felszerelt vendégszo-bakkal együtt folyó 1860-dik évi november 1-ső napjától kezdve 1864-dik évi october utolsó napjáig négy egymás után következő évre Szamosújvárt a tanács hivatalos épületében tartandó közárverés útján a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

A felkiáltási ár 2000 oszlák értékű forint leend.

Az árveréshez hozzá szólni akarók ezen felkiáltási árnak 10 százalékát tartoznak bánat-pénzül letenni.

Azok, kik mások nevében és részére kívánnak az árveréshez hozzá szólni, előbb kötele-sek szabályszerű felhatalmazó levelet mutatni elő attól, kinek részére árvereznek, s azt az árve-rező biztosnak a bánatpénzzel együtt átadni; az idegenek pedig csak úgy szólhatnak hozzá az árveréshez, ha illető honi hatóságok bizonyítványával igazolják erkölcsi, és tiszta tehermentes vagyonszági állapotukat.

Az árveréshez a fennebbi feltételek mellett az izraeliták is hozzá szólhatnak.

A haszonbér többi feltételei az árverés előtt a tanács irodában megolvashatók.

Szabad kir. Szamosújvár városa tanácsából, october 2-án, 1860.

(1111)
2077 — 1860.

Hirdetmény.

Torda város tanácsa részéről maj. pénztárába befolyó jövedelmező jók, mint boltok, aranyosi híd, piaci vásár- és személtvám, egy b. Kemény

Farkas-féle s más külsők haszonbérének f. év nov. 1-től 1863. év oct. utolsójáig, vagy is 3 egy-mást követő évre leendő kiadása végett f. é. oct. 15-kén helyett Tordán, a tanács irodában árve-rés fog tartatni. Az árverési feltételek ugyanott megtekinthetők.

Torda városa tanácsától, oct. 6-kán 1860.

NEM HIVATALOS.

(1114)

Ujabb hirdetés

(2—4)

a kolozsvári cukorgyár eladása tárgyában.

A fennforgó gyár-eladás tárgyában e lap idei szept. 27-diki 78-dik számában szept. 30-kára hirdetett társulati közgyűlés mai napon, oct. 4-kén meglévő tartva, s abban az azt megjelölt rész-vényesi előleges értekezlet megállapodásai alapján határozatul ki-mondatott, hogy a jelenlévő tagok ily fontos kérdésbeni végleges határozásáért egész tekinteteken kívül számos tagnak vidéken la-kása s a gyűléshirdetés és megtartás közötti idő szerfeletti rö-vidsége miatt is a felelősséget magukra nem vehetik; ennél fogva végezték, hogy újabb közgyűlési határrnapul idei november 1-jét tűzzék ki; a meddig a távollakó részvényesek is érdekeik kép-viseléséről felhatalmazás útján gondoskodhassanak. Mely közgyű-lési végzés a társulati ügyintéző bizottság által ezennel közhírre téteik. A gyűlés a nemes város tanácsházánál a községi gyűlés teremében fogván délelőtti 10 órakor elkezdődni.

(1119) Szőlőbirtokosok és vin-czeliérek számára.

Utastás, hogy az idei savanyu szőlőből miképp lehet jó bort készíteni. Ily utastást ad 12 o. ért. frtért C. Leuchs és társa Nürnbergben.

(1113)

Eladó

Szamosfalván egy kő udvarház a szükséges mellék-épületekkel és csúrral.

Értekezhetni Nalácz Farkas kereskedésében Kolozsvárt.

(982) | 10 1860. |

Cs. kir. szabad. általán kedvelt

ANATHERIN-SZÁJVIZ.

Ára 1 frt 40 kr o. é.

Ezen tíz év óta használatban lévő szájaviz a fog- és szájrészekre nézve mint egyike a legjobb óvszereknek bizonyult be, magas és főfőuraságok által toilette-eszközzel használtatik, névszerint pedig a legkitűnőbb orvosi egyéniségek által számos bizonyítványokkal helyeseltet-vén, minden további dicséretes fölösleges. Található Bécs minden gyógyszeráraitban ugyan-azon árért.

FOG-ÓLOM,

melylyel az ember sajátkezűleg dughatja be odvas fogát.

Ára 2 ft 10 kr.

Cs. kir. legm. kiv.

ANATHERIN - FOGPÁSZTA.

Ára 1 ft 22 kr.

NÖVÉNY-FOGPOR

Ára 36 kr a. é.

Bizománysok:

Kolozsvárt: Wolff J. és Kudy J. gyógyszeráraitban. Tordán: Wolff G. gyógyszerész. Szebenben: Zóhrer és Müller gyógyszerész. Brassóban: Fabick János fia gyógyszeráraitban. Károly-Fehérvárt: Rusz. Segesvárt: Misselbacher J. M. Beszterczen: Dietrich és Fleischer. Dézsen: Kremer S. Déván: Büchler A. Nagy-Váradon: Janky J. Huzzela. Fogarason: Nehrer. M.-Vásárhelyen: Büchler D. és Fogarasi. Balásfalván: Kovrig T. Szászvároson: Specht és Leonhardt J. Zilahon: Ifj. Ábrahám Gábor. Debreczenben: Bezler gyógyszerész.

(1118)

Közgyűlés.

A m.-valkói t. cz. birtokos urak tisztelettel fölkérnek, hogy folyó hó 31-én Kolozsvárt a gróf Thoroczka-féle házban mgs gróf Csáki György ur elnöksége alatt tartandó közgyűlésen sziveskedjenek minél számosabban megjelenni.

Incel, oct. 9. 1860.

Gyarmathy Miklós,
mint a m.-valkói közhavasok
alluspectora.

(1117)

Árverési hirdetmény,

mely szerint folyó év november 17-én délelőtti 10 órakor, Bonczhidán, a néhai Farkas György-féle 10-ik számú lakóház, belső telkével s ahhoz tartozó külső szántó- és kaszálóval, a nevezett házban, a többet ígérőnek kedvező feltételek alatt örök áron el fog árvereztetni. Fölkiáltási ár 950 oszlák értékű forint lesz.

(1078)

—1860. 10/10—

Herczegek-vize

RENNÁRD ÁGOSTONTÓL

Párisban.

A ki ennek a viznek fényes hatását tapasztalni kívánja, szükséges hogy közönséges mosás után, előbb a viz felrázva lévően, azután egy nedves spongyiával ezzel a felbőr egyenlően be-dörögtesse, mely így mindenkor fehér és tiszta marad.

Azok pediglen, a kiknek tisztátalan felbőrök van, kötelesek többször napjában ezen vizet fent nevezett módon használni, hogy annál hamarab szeptőlőt avagy más efféle viránytól mentve le-hessenek, — mert ezen viz éppen semmi tiszta-talanságot a bőrön nem szenved. — Egy üveg-nek ára használati utastással 84 kr o. é. — Va-lódi minőségben kapható egyedül Wolff J. gyógyszeráraitban Kolozsvárt.

(1112)

Az idő lefoly,

a mely alatt még az idén a brassói általános nyugdíj-intézetbe léphetni. Octobernek utolsó napja bezárja a belépést egy egész évre. A ki tehát a nagy elő-nyöket, a melyeket ezen, semmi ma-gánynerészkedésen nem alapuló intézet, részvényeseinek biztosít, önmagá-nak vagy övéinek megakarja szerezni, si-essen a belépéssel, nehogy egy kipótolha-tatlan egész évvel hátramaradjon.

Hasonlóképpen sziveskedjenek azon t. tagok, a kik évi járulékokat még nem fizet-tek be, azt october végeig megtenni, ne-hogy hírlapilag névszerint kelljen őket erre emlékeztetni, vagy pedig nehogy éppen egy egész évvel hátramaradásban mara-djanak. Brassó, october hóban, 1860.

Az általános nyugdíj-intézet igazgatósága.

(1107)

A budai kölcsönsorsjegyek

legközelebbi huzása f. év october 31-kén fog megtörténni.

A 4.769.675 o. é. forintból álló nyerő összeg 40.000, 30.000, 20.000 stb. forintos nyeremé-nyekre van osztva. A legkisebb nyeremény, a melynek mindegyikére ezen 40 forintos sorsje-gyeknek kivétel nélkül ülesni kell: 60, 70, 75, 80 forint oszlák értékben. — Sorsjegyek kaphatók: Dietrich Sámuelnél.

(1102)

Kiadó kávéház! a kolozsvári nagy piacon fekvő „nemzeti szállodában“ egy utcára nyíló s több szobából kávéháznak rendezendő locali-s haszonbérbe kiadó — értekezhetni a tulaj-donossal.

AZ EV. REF. FÖTANODA KÖNYVNYOMDAJA. (Belső farkasutona 74 sz.)

Melléklet: Megrendelési ív az „Erdélyi fejedelmek“ arcképcsarnokára.